

Állásfoglalás a dietetikusok szerepéről az idősödő felnőttek táplálkozás-függő megbetegedéseinek megelőzésében és kezelésében

A dietetikusok, az integrált interdiszciplináris és multidiszciplináris csapatok tagjaként, kulcsfontosságú szerepet játszanak a az egészséges öregedés kapcsán, a táplálkozással összefüggő betegségek megelőzésében és kezelésében.

Egyedülálló képzettségüknek köszönhetően képesek arra, hogy a tudományos evidenciákat az egészséges táplálkozási szokások elősegítésében, valamint az egyénre szabott táplálásterápia és tanácsadás során alkalmazzák, az egyéni és a csoportos ellátásban egyaránt.

A dietetikus szerepe

Az idősödő lakosság gondozásában – ide értve az egészségeseket, a betegeket és a legyengülteket – a dietetikusnak stratégiai-, oktatói- és operatív szinteken van szerepük a megelőzésben és a gyógyításban.

A dietetikusok kulcsszereplők a malnutrició megelőzésében és kezelésében, ami az egyik leggyakoribb és legdrágább halálózási rizikó tényező az idősebb felnőttek körében. A táplálás a krónikus betegségek, az alultápláltság és a funkcionális képességek kezelési tervének része. A táplálásnak fontos szerepe van a megelőzésben, valamint az életminőség kulcsfontosságú tényezőjeként is számon tartjuk.

A gyakorlatban a dietetikusok szerepe számos szinten megnyilvánul.

- *Stratégiai szinten* a dietetikusok befolyásolhatják a politikai irányelveket, részt vehetnek új irányelvek kidolgozásában, az ellátás minőségét javító standardokat hozhatnak létre, irányíthatják és befolyásolhatják az egészségügyi ellátás és az ellátórendszer reformálására való törekvéseket, valamint kormányzati és helyi szinten összehangolhatják a táplálkozással kapcsolatos programokat. A stratégiai terv olyan speciális területeket céloz meg, melyek befolyásolják a táplálkozásból/betegségből adódó alultápláltság megelőzését és gyógyítását a geriátriai gondozásban, pl.: megelőzési-, klinikai-, oktatási stratégiák, az étkezési struktúra, termelési és környezeti stratégiák és értékelési stratégiák.

- *Oktatási szinten* a dietetikus oktatói és szellemi tőkét jelent, a táplálkozás jelentőségéről mind az idősödő felnőtt lakosságot mind a szakmai célközönséget oktatja.

- *Klinikai szinten* a táplálkozásnak - a funkcionális képességekhez mérten - fontos szerepe van a megelőzésben és a rehabilitációban. A 65 év feletti életrendjében történő változtatások akkor jők, ha figyelembe veszik a beteg életminőségét és jólétét. Emellett a rossz tápláltsági állapot és a betegség kialakulása a táplálkozásba való beavatkozás szükségességének mutatója, amelybe a dietetikus is be kell vonni.

- *Adminisztrációs szinten* az idős felnőttek gondozása és táplálása az idős kornak megfelelő kell, hogy legyen. A táplálási terv kidolgozásakor az optimális életminőség elérése érdekében fontos hogy tiszteletben tartsák az idősek egyéni toleranciáját és figyelembe vegyenek bizonyos etikai tényezőket. Ezen célok megvalósítására alkalmas fő koncepció a „gasztroenterológiai megközelítés”, melynek célja az egészség, a biztonság, és az ízletes, tápláló élelmiszerek közti harmónia megteremtése. A dietetikusoknak nélkülözhetetlen szerepük van a nemzeti táplálkozási ajánlások kidolgozásában valamint ezek politikai irányelvekkel való összehangolásában, a rövidtávú orvosi vagy sebészi kezelést végző kórházak és a lakossági szolgáltatások terén. A dietetikusnak fontos szerepe van abban, hogy az idősödő felnőttek étkeztetése az előírásoknak megfelelően történjen, különösen ügyelve az idősek preferenciáira, a minőségi összetevőkre, a táplálkozási igényekre, az élelmiszerbiztonsági előírásokra, a minőségbiztosítási eljárásokra és a felhasználók visszajelzéseire.

- A dietetikus mint *értékelő*, elengedhetetlen az idősödő felnőttek diétás kezelésének körfolyamatában. A dietetikusok felelőssége, hogy kiértékeljék saját tevékenységük hatékonyságát. A kiértékeléshez különböző - tápláltsági állapotot felmérő - eszközök használhatók.

Azoknál az idős felnőtteknek, akiknél a malnutrició rizikója fennáll, kérjük utaljon az EFAD ezen állásfoglalására: „ A dietetikusok szerepe a felnőtt korban kialakuló malnutrició megelőzésében és kezelésében”.

Irodalomjegyzék

- Caroline Walker Trust, 'Eating well for older people: practical and nutritional guidelines for food in residential and nursing homes and for community meals.' Report of an expert working group. Caroline Walker Trust, London, 1995.

- Dutch malnutrition steering group (2012) Guideline screening and treatment of malnutrition.

- Healthy Ageing: How Changes in Sensory Physiology, Sensory Psychology and Socio-Cognitive Factors Influence Food Choice (<http://healthsense.ucc.ie>)

- Kennelly S, NP Kennedy, G Flanagan-Rughoobur, C Glennon Slattery, S Sugrue (2010) An evaluation of a community dietetics intervention on the management of malnutrition for healthcare professionals. J Hum Nutr Diet,

- Niedert KC; American Dietetic Association. Position of the American Dietetic Association: liberalization of the diet prescription improves quality of life for older adults in long-term care. J Am Diet Assoc [serial online]. 2005;105:1955-1965.

AZ EURÓPAI DIETETIKUS SZÖVETSÉG (EFAD)

Az EFAD 1978-ban alakult azzal a céllal, hogy:

- Elősegítse a dietetikus szakma fejlődését
- A tagegyesületek közös érdekében a táplálkozástudományt tudományos és szakmai szinten is fejlessze
- Elősegítse a kommunikációt az országos dietetikus egyesületek és egyéb szakmai-, oktatási-, és kormányzati szervezetek között
- Egy kedvezőbb táplálkozási helyzetet segítsen elő Európa tagállamainak lakossága számára.

Az EFAD kitűzött céljai:

- Realizálja a dietetikusok közreműködését Európa tápláltsági állapotának javításában
- Támogassa az Országos Dietetikus Egyesületek közreműködését a gazdasági és szociális egészség fenntarthatóságában azzal, hogy helyi és Európa-szinten is befolyásolja a döntéshozókat
- Együttműködése és partnerkapcsolatai révén beágyazza a legjobb minőséget és a bizonyítékon alapuló dietetikai gyakorlatot Európába
- Elősegítse az oktatást és az élethossziglan tartó tanulást annak érdekében, hogy magas szintre emelje és megtartsa Európa dietetikai standardjait

Az EFAD tagság nyitva áll az Európai Unió minden Országos Dietetikus Egyesülete előtt. Az EFAD jelenleg 33 tagegyesülettel rendelkezik, ezzel több, mint 30.000 dietetikust képviselve 26 európai országban.

A dietetikus fogalma

A dietetikus egy táplálkozástudomány & dietetika képzéssel rendelkező személy, akit az országos hatóságok elismernek. A dietetikus táplálkozástudományi ismereteit egészséges, valamint beteg csoportok és egyének táplálásában és oktatásában alkalmazza.

További információért kérjük, látogassa meg a: www.efad.org weboldalt vagy írjon a secretariat@efad.org email címre.

